

Көрнекті әдебиеттанушы ғалым, академик-жазушы Зейнолла Қабдоловтың
95 жылдығына арналған XV «Қабдолов оқулары» аясында өтетін

**«АКАДЕМИК ЗЕЙНОЛЛА ҚАБДОЛОВ
ЖӘНЕ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**

атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
ЖИНАҒЫ

Алматы, 7-8 желтоқсан 2022 жыл

СБОРНИК

XV международной научно-практической конференции «Кабдоловские чтения»,
посвященной 95-летию известного ученого, академика-писателя З. Кабдолова на тему

**«АКАДЕМИК ЗЕЙНОЛЛА КАБДОЛОВ
И АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ»**

Алматы, 7-8 декабря 2022 года

COMPILATION

XV International scientifically-practical conference, devoted to the 95 anniversary
of famous scientist, academician Z. Kabdolov, «Kabdolov's reading» on the theme

**«ACADEMIAN ZEINOLLA KABDOLOV
AND ACTUAL PROBLEMS OF KAZAKH LITERATURE»**

Almaty, December, 7-8, 2022

<i>Негимов С.</i> ТАБАНЫ ЖАЛПАҚ ТАРЛАНБОЗ	80
<i>Орда Г.</i> АКАДЕМИК ЗЕЙНОЛЛА ҚАБДОЛОВТЫҢ ӘДЕБИЕТ ТАРИХЫН ЗЕРТТЕУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ	83
<i>Қалқабәева С.</i> ЗЕЙНОЛЛА ҚАБДОЛОВТЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДЕБИ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ	86
<i>Абиыр А.</i> З. ҚАБДОЛОВ ШЫҒАРМАЛАРЫНДАҒЫ ӘЙЕЛДЕР ОБРАЗЫ	89
<i>Қамарова Н.</i> ҰЛЫ ҰСТАЗ ҰСТАНЫМДАРЫ	93
<i>Бірәлі Г.</i> ӘУЕЗОВ АУДИТОРИЯСЫНАН ТАРАҒАН ҰЛЫЛЫҚ	96

3-СЕКЦИЯ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНІҢ ТАРИХЫН ЗЕРТТЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

<i>Баймырзақызы С.</i> ҚАБДОЛОВ КЕҢІСТІГІ	100
<i>Тебегенова А.</i> ГУМАНИСТ-ҚАЙРАТКЕР, ҒАЛЫМ-ҰСТАЗ, ОЙШЫЛ СУРЕТКЕР ЗЕЙНОЛЛА ҚАБДОЛОВ – ҚАЗАҚ СӨЗ ӨНЕРІНІҢ ҚАС ШЕБЕРІ (Зейнолла Қабдолов туралы естеліктер негізінде)	102
<i>Шамахова А.</i> ЗЕЙНОЛЛА ҚАБДОЛОВТЫҢ ӘЛЕМДІК ТАРИХИ-ПОЭТИКАЛЫҚ ҮНДЕСТІКТЕР ЖӘНЕ ШЫҒЫС АЙТМАТОВ ТУРАЛЫ ОЙЛАРЫ	105
<i>Хайржанова Б.</i> «ЕРЛІК ПЕН ЕЛДІКТІҢ ӨШПЕС РУХЫ» (Жырлары мен толғаулары арнасына сыймай, бейсаналық әрекеттерімен жиі қабаттасып жататын Махамбет тұлғасын ешкімге ұқсамайтын дара құбылыс етіп суреттеудегі З.Қабдоловтың жазушылық шеберлігі хақында)	107
<i>Аяпова Г.</i> З. ҚАБДОЛОВ ЖӘНЕ «СӨЗ ӨНЕРІ»	109
<i>Мұхамедиев Д.</i> ӘУЕЗОВТАНУДЫҢ ҚАЗІРГІ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ (ПРОФЕССОР М.МЫРЗАХМЕТҰЛЫ ЗЕРТХАНАСЫ НЕГІЗІНДЕ)	112
<i>Қудайбергенова К.Т.</i> СЫР СҮЛЕЙЛЕРІ ШЫҒАРМАЛАРЫНДАҒЫ ДҮНИЕТАНЫМ МӘСЕЛЕСІ	117
<i>Оразбекқызы М.</i> ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНІҢ ТАРИХЫН ЗЕРТТЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ	120
<i>Жұртбай Т., Рамазанова Ш. Ә.</i> ТӘН МЕН ЖАННЫҢ ҰЯСЫ	124

4-СЕКЦИЯ ӘДЕБИЕТТІ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ

<i>Әкімова Т.</i> «ЕР ТАРҒЫН» ЖЫРЫ НҮСҚАЛАРЫНЫҢ СЮЖЕТТІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	133
<i>Мұқашева М.</i> АЙНАЛАСЫНА НҰР ШАШЫП ЖҮРЕТІН	136
<i>Асенова А.Х.</i> ТҮРКІ ТІЛДЕРІНДЕГІ ЖИДЕК АТАУЛАРЫНЫҢ СЕМАНТИЗАЦИЯСЫ ЖАЙЫНДА	137
<i>Әбделдаева А.Х.</i> ӘМИНА МӘМЕТОВАНЫҢ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ ПӘНІН ОҚЫТУҒА ҚАТЫСТЫ ӘДІСТЕМЕ ЕҢБЕКТЕРІ	140

шығармаларымен қазақ көркем сөз өнерін байытқанын, журналистика мен өнер жұмысында ұлттық көсемсөздің қалыптасуына зор үлес қосқан майталман қаламгер екенін көрсетті. Бейімбет қазақ әдебиетін Айранбай, Мырқымбай, Құлтай, Раушан коммунист, Шұға, Әбдірахман, т.б. қайталанбас бейнелермен қаламгер мұрасын зерттеуде насихаттауда Т.Нұртазин, З.Қабдолов сынды ғалымдарымен бірге сіңірген еңбегі шексіз. Жүз шақты фельетон, жүзге тарта очерк және көптеген мақалалар жазып, жиырма жылға жуық журналистік қызметте болған Б.Майлин XX ғасырдың алғашқы жылдарындағы ел өміріндегі өзекті мәселелерді шығармаларына арқау етті. Сонымен бірге оның қазақтың сахна, кино, музыка өнерлерін дамытуға қосқан үлесін ұмыту мүмкін емес.

Қолымыздағы жинақтан көргеніміздей, З.Қабдолов – әдебиеттің тарихы, теориясы, философиясы қатар ұстап отырған, әдеби процеске араласып, өз пікірін ашық айтып отырған ғалым. Сондықтан да ғалымның әдебиеттану ғылымынан алар орны ерекше.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Қабдолов З. Арна. – Алматы: Жазушы, 1988. – 254 б.
2. Қирабаев С. Кеңес дәуіріндегі қазақ әдебиеті. Қысқаша очерк: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы. – Алматы: Білім, 2003. – 224 б.
3. Қазақ әдебиетінің тарихы (10 томдық). Кеңестік дәуір әдебиеті (1917-1940). 7-том. – Алматы: Қазақпарат. – 2004. – 462 б.
4. Нұртазин Т. Бейімбет Майлин творчествосы. – Алматы: Жазушы, 1966. – 205 б.

СӘЛИМА ҚАБДОЛОВА

филология ғылымдарының кандидаты,
қауымдастырылған профессор,
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Алматы

ЗЕЙНОЛЛА ҚАБДОЛОВТЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДЕБИ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ

Қазақстанның халық жазушысы, Ұлттық ғылым академиясының академигі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Зейнолла Қабдолұлы Қабдолов – көркем сөздің ел таныған шебері, әдебиеттің ірі қайраткері. З. Қабдолов көркем әдебиеттің дамуына қосқан үлесі үшін, көркем шығарма жазудағы табысы үшін еңбегіне сай халық жазушысы атануы үшін әдебиеттану ғылымына, оның ең бір күрделі саласы – әдебиет теориясына қосқан үлесі үшін қосқан ғалым. Әдебиеттану саласында ұзақ жылдар бойы өнімді еңбек етіп, алғашқы кандидатты, онан кейін ғылым докторы ғылыми дәрежесін алу үшін арнайы диссертация еңбек жазып қорғады. Әдебиет теориясы саласындағы жазған, жарияланған еңбектері бағаланып, Ұлттық ғылым академиясының корреспондент-мүшесі, онан соң ғылым академиясының академигі болып сайланды.

Зейнолла Қабдолов 1927 жылы 12 желтоқсанда Атырау облысында туған. Ол қазіргі әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің филология факультетіне оқуға түсіп, 1950 жылы үздік дипломмен бітіреді де, осы білім ордасында үздіксіз ұстаздық және ғылыми жұмыстар атқарады. Ұстаздықтың алуан сыйымен өнегесін танытқан оның бұл саладағы ғибратты еңбегі – ұстаздардың еңбектері педагогикалық мектебі десе де болғандай. Республикамыздың ең үлкен, беделді ғылым ордасы - әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің профессоры қызметін атқара жүріп, көптеген шәкірттеріне ғылыми жетілдіру докторлық және кандидаттық диссертациялар қорғатты. Бүгінде өзінен кейінгі әдебиетшілер, жазушы, сыншы, журналистер академик-жазушыны тәлімі мол ұстаздарымен бірге білімдерін дамыта беруде.

З. Қабдолов – қазақ әдебиеттану ғылымының аса көрнекті өкілі, үлкен ғалым. Оның мектептегі әдебиет теориясын оқытудың, әдебиеттану ғылымының негіздерін оқытудың әдіснамалық бағыттары З. Қабдоловтың әдебиет теориясы мектебінен өріс алған.

«Әдебиет теориясының негіздері» атты жоғары оқу орындарына арналған оқу кітабы студенттерді әдебиет туралы білімнің негізімен сусындатып келеді. Бұл кітап қазақ әдебиет теориясы саласында үлкен жетістік деп бағаланған, оның құндылығы мол қомақты, іргелі зерттеу болды. Оның айрықша құндылығы көркем әдебиеттің табиғатын, оның өмірмен жалғастығын, қазақ сөз өнерінің ұлттық сипаттарын ғылыми тұрғыдан терең ашып беруінде, теориялық қағидаларды, көркем әдебиеттің үлкен талғампаздықпен танып, нақтылы талдау жасай білу шеберлігінде болды. Бұл еңбек 1976 жылы «Сөз өнері» деген атаумен өңделіп, толықтырылып екінші нұсқасында бірнеше рет қайта басылып шыққан «Сөз өнері» атты оқулық студенттердің білімін арттыра аса бағалы, құнды кітабына айналды.

«Сөз өнері» әдебиет әлемінің бар сырын ашып, сөз өнерінің басқа өнер салаларынан өзіншегінің дәйекті пікірлерімен дәлелдейді, әдеби туындыдағы эстетикалық пайымға өзіншегінің жан-жақтылығымен қарайды. Ондағы жүйелі теория, нақты айқындаулар, талғам, талғам, тұжырымға жол ашады.

Қабдоловтың «Жанр сыры», «Әдебиет теориясының негіздері», «Жебе», «Сөз өнері», «Қызыл Әуезов және оның әсемдік әлемі», «Арна», «Көзқарас» атты монографиялары әдебиеттану салаларындағы әдебиеттану ғылымы мен сынының дамып, жетілуіне кәсіби деңгейге қол жеткізген үлес қосты.

Академик З.Қабдоловтың есімі қалың оқырманға жазушы ретінде де кеңінен таныс. Оның «Жалын» романдары 1972 жылы Бүкілодақтық жұлдеге ие болды. «Менің әлемім» (1997) роман-эссесі үшін жазушы З.Қабдолов ҚР Мемлекеттік сыйлығына ие болды. 1998 жылы аталған сыйлықтың лауреаты атанды.

Әдебиетші әлемдік деңгейге көтерген халқымыздың саңлақ суреткері, ғұлама ғалым З.Қабдоловтың өмір жолы мен шығармашылық өнерін зерттеп, дәріптеуге сан жылғы ғалымдық зерттеулерінің нәтижесінде, күллі ұстаздық ғұмырын арнаған академик-жазушы Зейнолла Қабдоловтың «Менің Әуезовім» роман-эссесі қазақ әдебиетіне қосылған қомақты дүние. Ұзақ жылғы ізденістің қорытылған нәтижесі көрініс тапқан бұл еңбекте кеменгер ұстаз, ғұлама ғалым, көркем сөздің хас шебері М.Әуезовтің әдеби бейнесі мен шығармашылық тұлғасын жан-жақты жарқырата таныту мақсатын биік деңгейде орындаған. Оның әдебиеттің тұлға болғандықтан көркем шығарма жанрын өмірлік деректерге сүйеніп жазған роман-эссе деп анықтап алуы ірі тұлға болмысын әрі ғалымдық көзқарас, әрі әдебиеттаным тұрғысынан сомдауға көп мүмкіндік берген. Содан болар мұнда әдебиетте қалыптасқан белгілі соқпақтардан бөлек жаңаша әдіс, тың болжам, батыл ойлар мен пікірлер орын алған. «Бүкіл роман жазушы Қабдоловтың ішкі толғанысы мен шығармашылығы арқылы өріліп отырады. Әуезов өмірінің суреттері жан-жақтан құйылған бейнесі бірте-бірте «үлкен көлге айналып, бай мазмұнға айналады». [1, 67]

Өмірінің жарқын шақтары мен бұралаң соқпақты кезеңдеріне жете қанық, әрі әдебиетші дүниелерінің тылсымына терең бойлаған жазушы бұл шығармада баяндайтын әдебиетшінің сарабал көңілмен сұрыптайды. Бала Мұхтардан дана Мұхтарға дейін өмірінің кезеңдеріндегі ең маңызды мәселелерді қамтиды. Бітімі өзгеше бұл туындыда өмір менің аңғарғанын, көрген-білгенін, сезген-түйгенін ешбір бүкпесіз қаз-қалпында баяндай отырып, өмір материалын өнер дүниесіне айналдырады. Дәл осы шеберлік оқырманға әдебиетшінің көңілін қозғап, таным көзқарасын кеңейте түседі.

Қазақтың әдебиетке құштарлығын оятып, оны ғұмырлық сүйікті кәсібі етуге мәжбүр еткен Әуезовтей дара тұлғаның жүрегінде із қалдырған өшпес бейнесін көркем образға айналдырып шынайы әрі нанымды шыққан. Алғашқыда көне дүние философияларының бейнесін бейнелі, әлем әдебиеті классикасының сырына қандырып, Абай поэзиясының бейнесін құрастырып, студент санасын өсірер ғажайып дәрістерімен елітіп әкеткен талантқа өмірмен жүрген шәкірт Зекең, кейін келе ұстазының жанын да, зарын да ұға білетін, көп дүниені білмей-ақ түсінетін серігіне айналады. Ұстазымен бірге ойланып, ұстазымен бірге жүрек жүрегінен өткізген сызды өз жүрегінен өткізеді. Екі жүрек тұтастыққа айналды, бірі бір арнаға тоғысып жатады. Үкімет үйінің кең мәжіліс залында М.Әуезовтің

жазушылық, ғалымдық қызметін үш күн бойы талқылап, нақақтан қаралап жатқанда суреткердің қарсыласа алмай дінкесі құрыған сәттерінің куәсі болғандығын психологиялық суреттемелермен беретін тұстар бұған дәлел. «Талай әкесін сабағанды көріп едік, бірнеше таңып қойып сабағанды көргенім осы» депті ғой біреу. Дәл сол секілді Әуезовтің орталарына отырғызып алып, шетінен Мұқалап - «мәпелеп» - төпелеп жатыр» [2, 188] жазады пайғамбардай қастерлеп жүрген ұстазын «аяусыз сабалап жүндей түткес» Сұршин, Қарабұжыр мен Шикілсарылар сияқтыларға налып. Кеше ғана қаптап жүргендердің бірі де шолақ белсенді партократтардың жаласынан арашалап жанашыр бола алмағаны аңғарымпаз шәкірттің жанын қынжылтады. Талант пен арасалмағын таразылайды. Ойы мен эстетикалық талғамы төмен тобырдың Әуезовтің деп, «Абай» романын большевизм идеясына жат шығарма деп тануы – талантқа әрекеті болғандығы анық. Белгілі бір кезеңдегі өмір шындығын танытатын осындай роман-эсседі едәуір мол. Суреткер өмірінен алынған мұндай деректер талант тағдыры тағдыр, тар да тайғақ жол болғандығын нанымды көрсетеді.

Роман-эссе кейіпкері - шығармашылық тұлға, жан-жақты дарын иесі. Сол себепті М.Әуезовтің суреткерлік шеберлігін таныту мақсатында оның көркем прозасына ал енді ғалымдық дүниетанымын танытуда Абай поэзиясы туралы жазған пікірлері еңбектерін нақты материал көзі ретінде қолданған. Жазушының шығармашылық ғұмырнаамасымен астарласа суреттелген. Қаламгердің өнері өмірінен өніп, ербиі Мұны «Абай жолы», «Қыр суреттері», «Еңлік-Кебек», «Қаракөз», «Қорғансыздық», «Ескілік көлеңкесінде», «Қилы заман» сияқты халқымыздың тағдыры мен баяндалатын шығармалары жайын сөз еткен тұстардан байқаймыз. Мәселен, «Абай сияқты дүние жазуға апарған негізгі жол – бала жасынан Әуез атасының Абай жаттатып, өмірге Абай көзімен қарауға тәрбиелеуінде жатқанын романда баяндалатын Мұхтар басынан өткерген өмір көріністері растап отырады. Абайды Мұхтардың жасында алғашқы әрі ақырғы көру сәті, ақын ағаның мейірімді жүзі мен ғұмыр бойы арай шашқан жігерлі сөзін еске алатын тұстары сыршыл сезімге толы. Мұхтарды Абайшыл еткен атасы Әуез болса, ер жете келе Абай әулетіне жақындатқан, ол жерге ғашық еткен ағасы Қасымбек болды. Ағалы-інілі екеуі «Абай-аға шыққан қаракөз Абай-аға түскен ойға түсіп» сайын далаға бұрынғыдай бала Мұхтарша емес, көзімен қарады. Абай өлеңдеріндегі сұлу суреттердің тууына түрткі болған тылсым сырын ұқты. Болашақ жазылатын көркем дүниелерінің бастауы мен қайта тапты. Сонымен қатар ол өзі туған топырақтағы ертегі-аңыз, қилы тағдырлар қалмай, аса талантты ақын жанының тереңіне үңіліп, «әлемдік әдеби классикасы биігіне қарай батыл адымдады». Романда «Абай жолы» эпопеясындағы галереясының түзілуі туралы соны пікірлер мол кездеседі. Өсіресе әйел жанна күйзелісін, болмысының нәзік те сұлулығын танытқан Ғазиза, Қарағөз, Тоғжан образы қазақ қыздарына тән сұлулық символына айналуына Мұхтардың сүйікті жазушы немересі, Мағауия қызы Кәмила сұлудың себепші болуының өзі өмірдің өнерат екені рас. Сондай-ақ Мұхтар өмірде тағдыр қосқан үш әйелінің үш түрлі көркем туынды Кәмиланың «Қарағөзді», Райхан мен Валентинаның «Үйлену» мен «Сөніс-жан» жазуына себепкер болғаны да қызықты дерек. Шығармада суреткер өмірінің өнер айналғандығын дәлелдейтін мұндай деректерді айта келе, жазушы: «Құнанбай мен бәрінен бұрын Мұхтардың өзі. Бұлар ғана емес, сайып келгенде «Абайдағы» күллі күллі сезімі мен сыры, ақылы мен ойы, парасаты мен философиясы – бәрі Мұхтар Әуезовтікі!» [2, 200], - деп түйіндейді.

Абай мен Мұхтар болмысының ұқсастығы мен тұтастығын әркез ұмытпай жазушы Әуезовтің фәни жалғанға келгендегі басты қызметі – Абай туралы эпопея жазып, Абай қазақ халқының өмірі мен тағдырын, сұлулығы мен ұлылығын көрсету болды деп нандырады. Бұл тұста «Абай жолына» берілген халықтың бағасын, Әуезовтің өмірі қалпында келтіріп, ол пікірлерді автор өзінің әдеби, сыни пайымдауларымен таныты отыруы эссеисттің қарымды қаламгер, зерделі ғалым екендігін мойындатады.

бейнесінің көрінуі баяндаушылық қызметті ғана атқармайды, кейіпкердің маңызына, дара тұлғаның болмысын шеберлікпен мүсіндеуге бағытталған.

Шығарма тілі көркем, образды ой айшықтарына толы, аз сөзбен көп мағына беру қабілеті ерекшеленеді.

Қазақ прозасында М.Әуезов бейнесін сомдауға ұмтылған шығармалар аз емес. Оның «Абайдан соң», «Абайдан соңғы арыстар» романдары, Т.Жұртбаевтың «Түркі» толғау-романы, Д.Досжановтың «Алыптың азабы» деректі романы т.с.с. тұлғаны жағынан бірін-бірі қайталамайтын дүниелер баршылық. Осылардың ішінде ерекшелік тұрғыда жаңаша ізденіспен, сыни проза үлгісінде жазылған З.Қабдоловтың «Менің өмірім» роман-эссесінің орны дара. Бұған қоса айтарымыз, жазушы қолданған сан-ауыздық әдіс-тәсілдердің ішінде деректілік негіздің болуы шығарма шынайылығы мен өнер арттырып тұрған бірден-бір қасиет.

Әдебиеттер:

М.Әуезов. «Өмірге құштарлық». Алматы: «Қазақ университеті.» 2000, 67-бет

З.Қабдолов. Шығармалары. – Алматы: «Қазақ энциклопедиясы», 2014. Т. 6: «Менің өмірім» роман-эссе. – 320 бет.

АКБОТА АБИЫР

С. Демирел атындағы университет

З. ҚАБДОЛОВ ШЫҒАРМАЛАРЫНДАҒЫ ӘЙЕЛДЕР ОБРАЗЫ

Әйелдер, махаббат және өнер құдайын әйел бейнесінде сомдаған ежелгі Эллада елінің өмірінен бастау алады. ХҮІІІ-ХІХ ғасырларда натурализм, сентиментализм, романтизм бағыттарында әйелдің ішкі дүниесіне үңілген жазушылар әйелдер образының жаңа қасады. Мәселен, Ги де Мопассан, Гюстав Флобер, Жан Жак Руссо әйелдердің образын психологиялық тұрғыдан зерделеп әлем әдебиетінде ұлы шығармалар

жазды. Әйелдердің бейнесі сомдауы жазушының негізгі дүниетанымдық қырына көрсетеді. Әйел тағдырын жаза отырып, қоғамдағы түрлі мәселелерді көтерген жазушылар да Еуропа классиктерінің үлгісімен орыс әдебиетінде әйелдер бейнесімен танысты. А. С. Пушкин, М.Ю. Лермонтов, И. С. Тургенев, Л.Н. Толстой сияқты жазушылары әйелдер туралы түрлі қырынан ашып, сан-қилы әйелдер образын сомдады. ХІХ ғасырда А.П. Чехов шығармашылығында «әйел тақырыбы» басты тақырыптардың біріне айналды.

Әйелдер әдебиетінде әйел образы жаңа қырынан бейнелеу ХХ ғасырдың бірінші жартысында басталды. Қоғамдағы тарихи-әлеуметтік жағдайлар әйел образын жаңа қырынан көрсетіп берді. Міржақып Дулатовтың «Бақытсыз Жамал», Бейімбет Майлинның «Белгісі», Мұхтар Әуезовтің «Қорғансыздың күні», Сұлтанмахмұт Торайғыровтың «Қорғансыздың күні», Мағжан Жұмабаевтың «Шолпанның күнәсі» т.б. көптеген туындыларда әйел образы мен оның нәзік болмысын бейнеледі.

Әйелдер әдебиетінде әйел тақырыбын арқау еткен жазушылар ізімен Зейнолла Қабдолов шығармаларында әйелдер образы арқылы өз заманындағы халықтың, мемлекеттің мұң-қайғы мен нақты жай-күйін дер кезінде айта білді.

З. Қабдоловтың шығармашылығында әрқашан маңызды орынды алады. З. Қабдоловтың «Ұшқын» романында әйелдер образының кең галереясы сипаттаманы, іс-әрекеттің сипатын, ішкі әлемді, оның өзгеруін, сондай-ақ мінез-құлбын сипаттаудың стилистикалық ерекшеліктер арқылы берді. «Ұшқын» романы басты кейіпкер Тайман «дүниеде өзінің мұғалім апайынан мықты адам жоқ» деп айтады. Әйелдер жайлы көзқарасын алғашқы ұстазын еске алумен өріледі. «Көркем